

RAZSVETLJENSTVO

- ❖ razsvetljenje je meščansko gibanje v Evropi v 18. stol.
- ❖ začelo se je v 17. stol. v Angliji (začetnik je bil John Locke) in se razširilo v Francijo
- ❖ vrh doseglo z Enciklopedijo (urednik Diderot)
- ❖ osnovni razlog za razsvetljenje: meščanstvo ugotovi, da nima politične moči, borijo se proti fevdalizmu, fatalizmu (vdanost v usodo) in fanatizmu (zaslepljenost) ter proti vladarskemu absolutizmu
- ❖ idejne postavbe:
 - racionalizem - razum
 - empirizem - izkustvo
 - utilitarizem - prednost daje koristnemu
 - senzualizem - čutnost
 - optimizem - človek je ustvarjen kot dober, sposoben
- ❖ razsvetljenci so si prizadevali z razumom gledati na življenje; pri tem so se opirali na izkustvo in čute ter iskali korist (sinonim za srečo) za človeka;
- ❖ lirika - NIČ!
- ❖ epika:
 - basni, didaktična pesnitev
 - razvoj romana v najrazličnejših vrstah in tipih: Voltaire - Kandid ali optimizem (parodija na ljubezenski roman), Defoe - Robinson Crusoe (pustolovski roman), Swift - Gulliverjeva potovanja (utopični roman), Richardson - Pamela (sentimentalni roman), Rousseau - Julija ali Nova Eloiza, Fielding - Tom Jones (razvojni roman)
- ❖ dramatika: ni več komedija ampak meščanska drama (Lessing: Emilia Galotti → melodrama; Beaumarchais: Figarova svatba)
- ❖ za konec velja leto 1789